วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 10 ฉบับที่ 46 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2556

พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2

THE LISTENING AND SPEAKING COMMUNICATION SKILLS DEVELOPMENT USING THE WORD RHYME LOOK WITH PICTURE FOR THE KINDERGARTENS SCHOOL, LEVEL 2

28

สมพร สีแดงเดช*
ดร.กัณฐ์ภานุ ธัชธนเมธาพงษ์**
ดร.สุคนธ์ แพ่งศรีสาร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนกับหลังสอบ (The single group, pre test–post test design) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และมีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด เปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการก่อนการจัดประสบการณ์กับหลังการจัดประสบการณ์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองมีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แผนการจัดประสบการณ์ มีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แบบทดสอบวัดผลพัฒนาการมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และแบบสอบถามความพึงพอใจมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความสอดคล้อง ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.13/ 85.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟัง และการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7592 แสดงว่านักเรียนได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นร้อยละ 75.92

3. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยอีสาน

** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสาน

ABSTRACT

The study followed experimental research, which one group pre test and post test design (1) to construct and develop the word rhyme book with picture to determine standard efficiency criterion of 80/80; (2) to study the effectiveness index of the word rhyme book with picture; (3) to compare the student's learning achievement before and after the learning development; and (4) to study the student's satisfaction toward the word rhyme book with picture for the kindergartens school, level 2.

The research samples were 20 students of the kindergartens school, level 2 students enrolled in the second semester of 2010 academic year at Ban Muangkham school under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2, selected by purposive sampling. The study's instrument used were the word rhyme book with picture with validity between 0.80 to 1.00; the learning management plans with validity between 0.80 to 1.00; and the discrimination power of the student's satisfaction questionnaire are between 0.80 to 1.00. The statistics used for the data analysis were validity, difficulty, discrimination power, reliability, percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Sample)

The study results were as follows;

1. The efficiency values of the word rhyme book with picture for the kindergartens school, level 2 were 88.13/85.25 both of which were higher than the determined criterion 80/80

2. The effectiveness index of the word rhyme book with picture for the kindergartens school, level 2 was 0.7592. The students increased the leaning development for 75.29.

3. The comparing result of the listening and speaking communication skills development using the word rhyme book with picture for the kindergartens school, level 2 after the learning developed was significantly higher than that before the development at 0.1 level.

4. The students' satisfaction toward the word rhyme book with picture for the kindergartens school, level 2 as a whole was at the high level.

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ จุดมุ่งหมายของการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เด็กมีพัฒนาการเต็มศักยภาพตามวัย และการเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อเข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนให้เด็กมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ คือ มีสุขภาพดี สามารถใช้กล้ามเนื้อได้ให้ประสานสัมพันธ์กัน มีสุภาพจิตดี มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหว รักออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รักธรรมชาติรักสิ่งแวดล้อม ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 2) จึงจำเป็นที่เด็กจะต้องมีการเรียนรู้และหาประสบการณ์ต่างๆ ให้กับตนเองและผู้อื่น วัยเด็กเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพื่อเด็กจะได้มีพัฒนาการได้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัว เด็กจะเกิดการปรับตัวให้อยู่ในสภาพแวดที่ดี

การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้มากขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้จะเป็นพื้นฐาน ต่อการพัฒนาชีวิตของเด็ก บรูเนอร์ (Bruner) กล่าวว่า การพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจะเกิดขึ้น จากการเรียนรู้และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ (Bruner & Others. 1966, อ้างถึงใน ; รัชดา ชื่นจิตอภิรมย์. 2550 : 19) บลูม (Bloom) ได้กล่าวว่าสติปัญญาของเด็กเมื่ออายุ 1 ปี เด็กจะมีพัฒนาการร้อยละ 20 เมื่ออายุ 4 ปี เด็กจะมีพัฒนาการร้อยละ 50 เมื่ออายุ 6 ปีขึ้นไปเด็กจะมีพัฒนาการร้อยละ 75 เพียเจต์ (Piaget) ยังได้กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยจะเป็นรากฐานการพัฒนาไปทุกๆ ด้าน ดังนั้นในวงการศึกษาจึงยอมรับว่าเด็กในวัยนี้จะเกิดความพร้อมที่จะพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์–จิตใจ สังคมและสติปัญญา และต้องส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กเป็นเด็กที่มีคุณภาพ การส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีได้จะต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยเฉพาะการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กจะต้องอาศัยประสบการณ์ตรงหรือที่เป็นรูปธรรมโดยการผ่านการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ฟัง สัมผัส มองเห็น พูด และการชิมรส จอร์นดิวอี้ (John Dewey) ได้กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Leaning by doing) และบรูเนอร์ (Bruner) ยังได้สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก จากการค้นพบการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งการรับรู้ของเด็กเกิดจากความอยากรู้อยากเห็นอยากกระทำกับสิ่งเหล่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 25) กล่าวได้ว่าเด็กต้องเรียนรู้ผ่านการเล่น การเรียนรู้จะมีความสุขจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก ลักษณะการจัดกระบวนการ จัดกิจกรรมเป็นแบบเปิดกว้าง และจัดให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายโดยให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจพร้อมทั้งให้ได้แสดงออกในแนวทางที่เด็กชอบ จัดกิจกรรมแบบปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสกระทำกับวัตถุด้วยความอยากรู้อยากเห็น ได้ทดลองสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน แต่เมื่อเด็กมีปัญหาจะต้องได้รับการแนะนำจากผู้ใหญ่การแนะนำต้องก่อให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุมีผลและคิดหาหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง การเรียนรู้ของเด็กส่วนมากจะจัดในรูปแบบบูรณาการทุกกิจกรรมให้สอดคล้องกันโดยครูเป็นผู้เชื่อมโยงอย่างหลากหลายกิจกรรม แต่ต้อง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้

ภาษาคือระบบที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการคิดและการติดต่อสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ที่อยู่รวมกันอย่างมีแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่มนุษย์อาศัยอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2552 : บทนำ) ภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาในขั้นสูง ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์แสดงความเป็นตัวตนของเด็ก ค้นหาข้อมูลคิดจินตนาการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หากไม่มีภาษาติดต่อสื่อสารย่อมเป็นไปด้วยความยากลำบาก ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ เด็กใช้ภาษาในการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมอย่างมีความหมาย ผู้คนเรียนรู้ซึ่งกันและกันโดยมีภาษาเป็นสื่อกลาง ภาษาช่วยให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมได้ ช่วยทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ เพราะภาษาช่วยทำให้มนุษย์สามารถสื่อความหมายและเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เข้าใจผู้อื่น และต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจตนเอง พัฒนาการใช้ภาษาในการสื่อสารด้านการฟังและการพูด เป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญเพราะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และยังใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆ อีกด้วย สิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวช่วยเสริมสร้างให้สติปัญญาของเด็กได้รับการพัฒนาสูงสุดถึงศักยภาพนั้นๆ ซึ่งจะอยู่รอบตัวเด็กอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา สื่อมวลชนต่างๆ โรงเรียน เพื่อนรวมทั้งกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ครูจัดให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เด็กต้องได้รับการปลูกฝังให้รักการคิดที่ดี มีความสุข รู้สึกสนุกสนานในการเรียน เด็กจะมีพัฒนาการและเจริญเติบโตทางสมองที่ดี ฉลาดและสามารถทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างเต็มที่ ถ้าหากผู้ใหญ่พัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่งย่อมไม่เพียงพอเด็กควรได้รับให้พัฒนาการทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาการทักษะ

ทางภาษาในการสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อความหมายของมนุษย์ เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ว่าตนเองมีความรู้สึกเป็นอย่างไร และภาษายังเป็นสื่อที่ทำให้ผู้อื่นรู้ความต้องการของตนเองด้วย ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ กาฟัง การพูด การเขียนและการพูด เป็นทักษะที่สำคัญในการส่งข้อมูลทักษะทั้งสี่ด้านนี้จะต้องพึ่งพาอาศัยกันไม่หยิ่งหย่อนกัน และควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน (เยาวพา เดชะคุปต์. 2547 : 13) นอกจากนั้นภาษายังมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะภาษาช่วยทำให้มนุษย์สามารถสื่อความหมาย และเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการ ของตนเองได้และภาษายังช่วยพยายามเข้าใจผู้อื่นและต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจตนเอง เด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ในการใช้ทักษะทางภาษา สื่อความหมายการพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารด้านการฟังและการพูดเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่านและการเขียน การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูดเพื่อเป็นการตอบสนองและส่งเสริมความสามารถทางการพูดอย่างเหมาะสมนั้น อาจเป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางภาษาให้กับเด็กได้พัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เด็กแต่ละคนจะพัฒนาการทางภาษาจะก้าวหน้าไปได้เพียงใดขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำพูดที่นำมาสื่อสาร ดังนั้น การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจพื้นฐานการใช้ทักษะทางภาษาที่ดีก่อนจึงจะสามารถเข้าใจได้ และสื่อสารออกมาได้ การเรียนรู้ทางภาษาเกิดจากการที่เด็กได้ฟังและมีโอกาสได้พูดกับผู้อื่นโดยมีสิ่งเร้าเข้ามาประกอบด้วย เช่น ดูภาพจากโทรทัศน์ ฟังเพลง ภาพจากหนังสือภาพและอื่นๆ เมื่อเด็กได้ฟังได้ดูจากสิ่งเหล่านั้น หรือได้ฟังการพูดคุยของพ่อแม่หรือคนอื่นเด็กก็จะมีความเข้าใจและรู้จักรับฟัง พูดตอบคำถามและตั้งคำถามได้แบบเด็กๆ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทักษะทางทางภาษาดีขึ้น ผู้ใหญ่ควรจะแนะนำสิ่งต่างๆ ให้เด็กเข้าใจในการสื่อสาร

การจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีความหมายกว้างกว่าการสอนหรือการจัดกิจกรรม เพราะหมายรวมถึงการจัดเตรียมทุกอย่างให้กับเด็กให้ได้รับพัฒนาการทางภาษา เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยความสนใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ทางภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 29) ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในวัยนี้ต้องเป็นไปในลักษณะแบบบูรณาการทุกกิจกรรมเข้าด้วยกันโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของหลักการพัฒนาทุกๆ ด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพของเด็ก ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดไว้ว่า พัฒนาการเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2546 : 9) การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยครูต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้จิตวิทยาการเรียนการสอนระดับปฐมวัยให้เข้าใจตลอดจนการเลือกสื่อ เพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถของเด็กและทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ระบุว่าเด็กวัย 2–7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นก่อนคิดแบบมีเหตุผล (Pre operation thought) เป็นขั้นที่เด็กเริ่มการเรียนรู้การพูดและเข้าใจ เครื่องหมาย ท่าทาง การสื่อความหมาย โต้ตอบ การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและยกเหตุผลมาอ้างอิงได้ ระยะนี้เด็กรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วสามารถรู้ความหมายของคำศัพท์ใหม่ๆ นอกจากนี้เด็กยังสามารถอ่านและเขียนได้ การพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารของเด็กขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ หลายอย่าง เช่น เพศ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว พ่อแม่ที่เอาใจใส่กำกับ คอยแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตามหลักการแล้วพ่อแม่และครูผู้สอนมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารได้มากเพราะอยู่ใกล้เด็ก

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านวัตกรรมที่เหมาะสำหรับนำมาพัฒนาการการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูดนั้นเป็นหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ซึ่งถือเป็นสื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยการฟัง การสังเกตภาพและสัญลักษณ์ จะทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา เสริมสร้างทักษะการฟัง การพูดและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยมุ่งให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ การฟัง การพูด เพื่อสร้างองค์

ความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านการสังเกต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 17) ที่กล่าวว่าหนังสือทั่วๆ ไปมีวัตถุประสงค์ที่เน้นไปในทางส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ความบันเทิง เกิดความอยากอ่าน อาจเป็นหนังสือภาพ การ์ตูน สารคดี นิทาน นวนิยาย บทความต่าง ๆลฯ มีลักษณะที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและศีลธรรมอันดีงามให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน มีประโยชน์และนำมาใช้จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 9 การใช้ภาษาสื่อสารที่เหมาะสมกับวัยนั้น จากข้อมูลการประเมินพัฒนาการในรูปแบบการสังเกตพฤติกรรมในภาคเรียนที่หนึ่งปีการศึกษาพุทธศักราชสองพันห้าร้อยห้าสิบสาม ที่ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ (แบบ อบ.3. 2553 : 15-24) ไม่สอดคล้องกับการแสดงออกทางพฤติกรรมดังที่กล่าวมา และการสืบค้นข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นสามารถที่จะนำเอานวัตกรรมมาจัดประสบการณ์ร่วมกับสิ่งที่มีอยู่ของไทยได้แก่ การนำเอาคำคล้องจองมาประกอบกับภาพ นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้อย่างลงตัวอย่างเหมาะสม หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองเป็นนวัตกรรมที่ช่วยแก้ปัญหาและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการฟัง การพูด การอ่านจากภาพและสัญลักษณ์ การเขียนที่เกิดจากจิตนาการ การจัดกิจกรรมการฟัง การพูด โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กสนใจ เรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมกับทำแบบฝึกเสริมประสบการณ์และได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้เข้าใจในการสื่อสาร การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียน เพื่อการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ที่จะนำมาแก้ปัญหาและช่วยพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 9 การใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ตามลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อเป็นการพัฒนาและปรับปรุงการจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาของหลักสูตรและการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. เพื่อทราบค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลพัฒนาการของนักเรียนที่จัดประสบการณ์ โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ระหว่างก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดประสบการณ์ โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 100-102) ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา การใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 86) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านม่วงคำ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

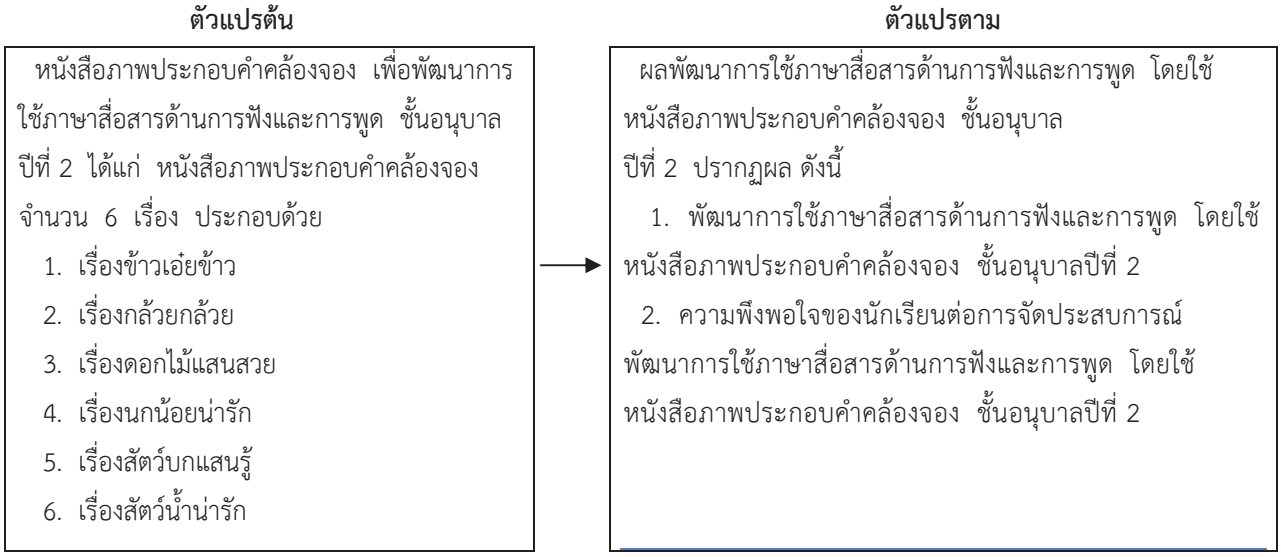

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการ

การวิจัยพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling ; บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45)

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนกับหลังการทดลอง (The single group, pre test–post test design ; ศักดิ์ไทย สุกิจบวร, 2551 : 59)

แสดงรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง

ผังการทดลอง	EX	T_1	X	T_2

เมื่อ EX แทนค่า การทดลอง

X แทนค่า การจัดกระบวนการทดลอง (Treatment)

T_1 แทนค่า การวัดผลก่อนการทดลอง (Pre test)

T_2 แทนค่า การวัดผลหลังการทดลอง (Post test)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 ข้าวเอ๋ยข้าว

เรื่องที่ 2 กล้วยกล้วย

เรื่องที่ 3 ดอกไม้แสนสวย

เรื่องที่ 4 นกน้อยน่ารัก

เรื่องที่ 5 สัตว์บกแสนรู้

เรื่องที่ 6 สัตว์น้ำน่ารัก

2. แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 แผน แผนละ 20 นาที ได้แก่

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1–5 โดยใช้หนังสือเรื่องข้าวเอ๋ยข้าว

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 6–10 โดยใช้หนังสือเรื่องกล้วยกล้วย

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 11–15 โดยใช้หนังสือเรื่องดอกไม้แสนสวย

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 16–20 โดยใช้หนังสือเรื่องนกน้อยน่ารัก

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 21–25 โดยใช้หนังสือเรื่องสัตว์บกแสนรู้

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 26–30 โดยใช้หนังสือเรื่องสัตว์น้ำน่ารัก

3. แบบทดสอบวัดผลพัฒนาการก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นแบบรูปภาพประกอบคำถาม

แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 การฟัง จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

3.2 ตอนที่ 2 การพูด จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดระดับคุณภาพ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง มีความพอใจในระดับมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีความพอใจในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีความพอใจในระดับน้อย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ. 2546 : 198) ได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น หลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget)

1.2 กำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และเนื้อหาที่จะนำไปสร้างหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด จำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

1.2.1 เรื่องข้าวเอ๋ยข้าว

1.2.2 เรื่องกล้วยกล้วย

1.2.3 เรื่องดอกไม้แสนสวย

1.2.4 เรื่องนกน้อยน่ารัก

1.2.5 เรื่องสัตว์บกแสนรู้

1.2.6 เรื่องสัตว์น้ำน่ารัก

1.3 สร้างหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ จำนวน 6 เรื่อง

1.4 นำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำมาแก้ไขไปยังส่วนที่บกพร่อง

1.5 นำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองที่ได้รับการแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งแบบประเมินพัฒนาการสังเกตพฤติกรรม หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องความเหมาะสม ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

1.6 นำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน ดังนี้

1.6.1 ทดลองแบบเดี่ยว (1:1) เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนชุมชนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน โดยใช้กับนักเรียน เก่ง ปานกลาง

อ่อน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดพิมพ์ ภาษา เนื้อหา การวัด การประเมินพัฒนาการ และระยะเวลาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลองแบบกลุ่มเล็กต่อไป ซึ่งประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง แบบเดี่ยวมีค่า เท่ากับ 82.96/81.67

1.6.2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1 : 10) เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนชุมชนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กับนักเรียนกลุ่มเล็ก โดยนำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว จากการทดลองกลุ่มเดียว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน โดยใช้กับนักเรียนที่มีผลพัฒนาการทางการเรียน เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน อ่อน 3 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองเหมือนกับกลุ่มเดี่ยว เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากาการทดลองกลุ่มเล็กมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มภาคสนามต่อไป ซึ่งประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบ คำคล้องจอง แบบกลุ่มเล็กมีค่า เท่ากับ 88.27/80.44

1.6.3 ทดลองกับภาคสนาม กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 20 คน ต่อไป ซึ่งได้ประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง แบบกลุ่มเป้าหมายมีค่า เท่ากับ 88.13/85.25

2. การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูดโดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อได้ทราบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่สำคัญ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์–จิตใจ สังคมและสติปัญญา (กรมวิชาการ. 2546 : 9–40)

2.2 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ จากคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ. 2546 : 48–64)

2.3 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 ชื่อแผนการจัดประสบการณ์

2.3.2 สาระสำคัญ

2.3.3 จุดประสงค์

2.3.4 ประสบการณ์ที่สำคัญ

2.3.5 กระบวนการจัดกิจกรรม

2.3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.3.7 การวัดและประเมินพัฒนาการ

2.4 นำแผนการจัดประสบการณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วนำไปใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามแบบประเมินพัฒนาการ

2.5 ผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 72-74) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2.6 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจความถูกต้องเหมาะสม ตามแบบประเมินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองเพื่อหาคุณภาพ

2.8 แผนการจัดประสบการณ์ที่ได้ทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

3. การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์กับหลังการจัดประสบการณ์ การพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลการประเมินพัฒนาการ ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดีและวิธีการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 56-73)

3.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย แนวการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติ ตามลักษณะอันพึงประสงค์

3.3 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง

3.4 สร้างแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด เป็นแบบทดสอบวัดความเข้าใจเรื่องราวภายในหนังสือภาพประกอบคำคล้องและสามารถนำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังและเข้าใจในเรื่องราวนั้น โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบรูปภาพประกอบคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

3.4.1 ตอนที่ 1 การฟัง จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

3.4.2 ตอนที่ 2 การพูด จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

3.5 นำแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำสิ่งที่ยังบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.6 นำแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ไปพบผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congrucnce ; บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 64) ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมระหว่าง 0.80 – 1.00

3.7 นำแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนชุมชนบ้านฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 22 คน ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว

3.8 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือตอบไม่ตรงให้ 0 คะแนน รวมคะแนนแต่ละคนแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (P) และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ ตามวิธีของเบรนแนน

3.9 คัดเลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 และข้อที่มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20–.78 รวมเป็นแบบทดสอบวัดผลการประเมินพัฒนาการทั้งฉบับ แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของโลเวทท์ (Lovett, บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 112) ค่าความเชื่อมั่นที่ใช้ได้คือ ตั้งแต่ 0.53 ขึ้นไป

3.10 จัดทำแบบทดสอบก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของ กู๊ด (Good. 1973 ; 320, อ้างถึงใน ; อุบลรัตน์ มุริจันทร์. 2552 : 47)

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 82-84) จำนวน 15 ข้อ

4.3 สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามแนวของอุบลรัตน์ มุริจันทร์ (2552 : ภาคผนวก) ซึ่งมีระดับคุณภาพ 3 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

4.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แบบสอบถามความพึงพอใจกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. บันทึกข้อความขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจงหลักการและเหตุผลให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายรับทราบ

3. จัดทำการทดสอบก่อนจัดประสบการณ์ (Pre test) โดยใช้แบบทดสอบก่อนจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2

4. ได้จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน ในระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2554

5. หลังสิ้นสุดการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังจัดประสบการณ์ (Post test) โดยใช้ข้อสอบชุดเดิมกับการทดสอบก่อนจัดประสบการณ์ และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยวิเคราะห์ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 155)

2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I ; The effectiveness index) ของแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง โดยวิเคราะห์จากคะแนน ก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มตามวิธีของกูดแมนและชไนเดอร์ (Goodmam & Schnider. เผชิญ กิจระการ. 2548 : 31)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง โดยใช้ค่า (t-test แบบ Dependent samples, บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 112)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 82-84)

ระดับ 3 หมายถึง มีความพอใจในระดับมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีความพอใจในระดับน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage : %)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

1.4 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟัง และการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 88.13/85.25 นั่นคือหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง การพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ส่งผลให้นักเรียนมีผลการประเมินพัฒนาการระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมร้อยละ 88.13 และผลการประเมินพัฒนาการหลังการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมร้อยละ 85.25

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7592 นั่นคือ นักเรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75.92 เมื่อจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2

3. ผลการประเมินพัฒนาการ พัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสร้างและพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง การใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้ศึกษาประสิทธิภาพ ศึกษาดัชนีประสิทธิผล เปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์ โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองที่สร้างและพัฒนาขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนสามารถนำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูด ในระดับชั้นอื่นได้

1.2 ครูผู้สอนควรสร้างหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองไว้อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติในกิจกรรมอื่นๆ เป็นการฝึกฝนตนเองในการจัดกิจกรรมอื่นๆ นอกเวลาจัดกิจกรรมหรือที่บ้านได้

1.3 หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองที่สร้างขึ้นแต่ละเรื่อง ควรมีเนื้อหาพอสมควร กะทัดรัด ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และเข้าใจในเนื้อหาสาระมากขึ้น

1.4 ก่อนการจัดประสบการณ์ด้วยหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองครูผู้สอนควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อน เพื่อช่วยเหลือและช่วยพัฒนา

1.5 ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมครูและนักเรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูควรใช้หลักจิตวิทยาด้วยการเสริมแรงให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนมีความพยายามทำงานให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพึงตนเอง และช่วยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.6 หลังการจัดประสบการณ์ด้วยหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองในแต่ละเรื่องครูควรสรุปและเน้นย้ำแนวทางให้นักเรียนจากการอ่าน ฟัง พูด ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองและสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่องการใช้ภาษาสื่อสารด้านการฟังและการพูดโดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองนี้ ไปทดลองซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ที่ต่างออกไปอีกหลายๆ ครั้ง เพื่อเป็นการพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองให้มีความเชื่อมั่นมากขึ้น

2.2 ควรวิจัยการเปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการ โดยใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองนี้กับนักเรียนชั้นอื่นๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองในระดับชั้นต่างๆ โดยปรับระดับภาษาและข้อมูลให้สอดคล้องกับระดับชั้นของผู้เรียนและเป็นทักษะ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.4 ควรนำหนังสือภาพประกอบคำคล้องจองไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและช่วงชั้นอื่น โดยเพิ่มเนื้อหาและระยะเวลาตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. กิจกรรมพัฒนาทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย. การศึกษาปฐมวัย. 1 (4) : 11 ตุลาคม, 2547.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2549.

_____ คู่มือการวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน พุทธศักราช 2546. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2552.

บุญชม ศรีสะอาด. การประเมินผลโดยใช้ Portfolio การวัดและการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุริวิยาสาสน์, 2553.

_____ . การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สุริวิยาสาสน์, 2545.

เผชิญ กิจระการ. “การวิเคราะห์สื่อและประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยี (E_1 / E_2),” วารสารการ วัดผลการศึกษามหาสารคาม. 7 (2) : 45-51 : กรกฎาคม, 2548.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอพีฟฟิกส์ดีไซด์, 2547.

รัชดา ชื่นจิตอภิรมย์. การพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. การวัดและการประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา. สกลนคร สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา, 2551.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. (สำหรับเด็กอายุ 3–5 ปี). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

_____ . การส่งเสริมศักยภาพทางภาษาและการเรียนรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

อุบลรัตน์ มุริจันทร์. การพัฒนาเกมเพื่อเสริมสร้างสติปัญญาของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน. อัดสำเนา, 2552.